

LJUBITELJSKI PISCI V OBČINI MISLINJA

Prepletanje besed v neko zaključeno obliko je ljubezen posebne vrste, saj se daje skozi misel, verz, črtico, roman, ...

Nastaja počasi in zanesljivo, dokler je ni preveč in takrat se v vsej svoji preprostosti lahko izrazi skozi različne literarne oblike. In ko se le-te zapišejo, so večne.

Pred vami je zanimiv in pester izbor ljubiteljskih literarnih ustvarjalcev občine Mislinja. Vanj so vključeni tudi tisti, ki so v naši občini ugledali luč sveta in se potem, zaradi takšnih ali drugačnih razlogov, preselili drugam.

Vsaka pesem, novela, črtica nosi svoje sporočilo, na svoj način in prav je tako. Lahko je tudi odsev nekega že davno pozabljenega časa, v katerem začutiš nostalgijo po vseh tistih drobnih vrednotah, ki jih danes ni več.

In ravno zato smo upravičeno ponosni na vsako zapisano besedo naših ljubiteljev vezane in nevezane besede, prepričani pa smo, da jih je med nami še nekaj, za katere ne vemo.

ANA GRACELJ

(1946)

Rojena je v Dovžah, sedaj živi kot upokojena učiteljica v Slovenj Gradcu. Piše osebne, domoljubne in socialne pesmi. Je članica literarne sekcije DU Slovenj Gradec in LIKUS-a od leta 2001. Pesmi je objavila v številnih zbornikih, s humorističnimi prispevki sodeluje tudi v šaljivem časopisu Kurent.

PESEM MOJA

*Kako naj zate, pesem moja,
poiščem lepih, žlahtnih besed,
ko pa vem,
da ne znava lagati.*

*Danes vesela, prijazna,
jutri spet si samotna, boleča.
Preveč si odkrita,
da mogla biti bi lažna.*

(Sopotja 1994–2004, str. 18)

BERTA RUPČIČ

(1942)

Rojena Pirš v Mislinji. Je članica literarne sekcije pri DU Slovenj Gradec in LIKUS-a od leta 1998. Sodelovala je v šestih zbornikih ljudskih piscev Slovenije, izdala tri samostojne pesniške zbirke: Ko bodo cvetele trave (1998), Zrno življenja (1999), Odprto srce (2001).

Objavlja priložnostno tudi drugod, in sicer v Viharniku, Vzajemnosti, Kurentu in še kje.

Slika na platno, s slikami je opremila tudi svoje knjige, lahko pa se pohvali tudi z udeležbo na skupinskih razstavah na otoku Hvaru, kjer je v okviru LIKUS-a dobila tudi priznanje.

SONCE

*Ne bom ti pustila
nocoj iti za goro.*

*Ostani še malo z menoj,
da posrkam vse tvoje žarke.*

*Sem bilka,
željna tvoje toplote.*

(Zrno življenja, str. 36)

MARIJANA VONČINA

(1935)

Rodila se je v Mislinji, v družini Vivod. Po osnovni šoli in nižji gimnaziji je maturirala na Gimnaziji Ravne, se izšolala za knjižničarko in enajst let delala v tedanji Študijski knjižnici na Ravnah. Od leta 1967 do 1990 pa je vodila Knjižnico Ksaverja Meška Slovenj Gradec. Delo s knjigami ji je izostrilo občutek za lepoto pisane besede, zato je začela tudi sama ustvarjati.

Je članica in predsednica literarne sekcije pri DU Slovenj Gradec od ustanovitve leta 1994 in aktivna članica LIKUS-a. Pesmi je objavila v desetih zbornikih, 1996 je izdala pesniško zbirko Rosa na pajčevini, svoje literarne prispevke redno objavljala v reviji Odsevanja, je urednica in ustvarjalka šaljivega časopisa Kurent, ki ga izdaja KD Stari trg. Uredila in zbrala je gradivo za zbornik Društva ob njegovi 100-letnici leta 2002 ter s svojimi deli sodelovala v zborniku Hvalnica Pohorju.

MOJI VRTOVI

*Na mojih vrtovih
v vseh letnih časih
brstijo in se razraščajo
misli, želje in sanje.*

*Med mislimi
se kot šipek
razraščajo
zelene sanje.
Včasih
rožnati cvetovi
rodijo
rdeče plodove želja,
ki jih varuje
bodeče trnje.*

(Jesenske meglice, str. 83)

ANDREJ ŠERTEL

(1931–1996)

Rodil se je leta 1931 v Mislinji, do upokojitve 1991 leta je bil kot dipl. inž. gozdarstva zaposlen na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec, kjer je vodil oddelke za gojenje gozdov. Poglobljeno se je ukvarjal z vprašanji ekologije, propadanja gozdov ter s tem povezanim varstvom. Mnogi Andrejevi nastopi pred občinstvom, s katerim je delil misli o varovanju okolja, so ostali nepozabni in neponovljivi; predvsem njegova ekološka vzgoja mladine.

Bil je med ustanovnimi člani literarne sekcije pri DU Slovenj Gradec leta 1994.

Pisal je pesmi, črtice, humoreske, strokovne in druge članke z globoko angažirano vsebino, zbiral etnografsko gradivo, bil soustanovitelj časopisa Viharnik, ukvarjal se je z žganjekuho in o tem izdal dve knjigi.

Pesmi je objavil v dveh zbornikih ljudskih piscev, v Darovanju 1995 in v Cvetovih 1996 leta.

JUŽNI VETER

*Veter, ki veješ z juga,
topiš zamrzle struge led,
tudi meni zamrzla je struga,
ki vodi iz srca v svet.
Ogrevaj mi, prosim te, strugo,
razbij ledeni oklep,
naj svet zakovan mi v tugo
bo svetel in topel in lep.*

(Sopotja 1994–2004, str. 143)

JOŽE KRAJNC

(1918–2007)

Rodil se je v Šentilju pod Turjakom leta 1918, torej še v stari Avstro-Ogrski monarhiji. Kljub vročim željam in nadarjenosti po osnovni šoli ni mogel nadaljevati šolanja, ampak je po svojih starših prevzel manjšo kmetijo, ki jo je ob zaposlitvi v zavarovalništvu in ob podpori žene zgledno ohranil in obnovil.

Že od otroških let je rad prebiral knjige in pisal. Prvi pesniški začetki so nastajali že v osnovni šoli. Njegove pesmi, članke, črtice so objavljali razni časopisi. Prve pesmi so se pojavile že v Mohorjevem koledarju, kasneje v Kmečkem glasu, sodeloval pa je tudi pri Zborniku DU Maribor Center ...

Njegova prva večja objavljena stvaritev je bila Hoja po trnjevih poteh, kasneje tudi Zbornik zgodb in Spomini iz druge svetovne vojne. Njegove pesmi pa lahko preberete tudi v pesniški zbirki štirih Poet v meni (poezija med Pohorjem in Paškim Kozjakom).

... Vsako leto se polje odeva s cvetjem. Potok Mislinja žubori kot nekoč. Ob njem se še vidijo razvaline starih žag in mlinov. Hodim mimo njih in nekdanje Peršičeve žage, ki je danes ni več. V duhu gledam nazaj, na pestro življenje v teh žagah. Vidim mojstra žagarja Luko, kako dela na žagi. Poslušam njegove šale, ko me pot vodi mimo tega kraja. Še ponoči se mi sanja, kako skrivnostno živi kot duh v svoji bajti. Rad bi govoril z njim, pa ne morem do njega. Smili se mi, ko je tako od vseh zapuščen. Včasih me pot zanese med preproge resja. Pomladi so hladne in resje cveti zelo pozno. Spomini na ljudi, ki so živeli tod po teh zaselkih, so še vedno živi ...

(Hoja po trnjevih poteh, str. 227)

ALOJZ SIMETINGER

(1923)

Alojz Simetinger se je rodil v Mušeniku v Podpeci na Koroškem, zgodaj je vzljubil gozd in planine, ki krasijo njegovo rodno Koroško. Ob svoji osemdesetletnici rojstva je napisal knjigo Lovski in planinski doživljaji in spomini, ki jo je tudi sam likovno opremil. Knjiga je slavo Koroški, ki je stoletja kljubovala nemštvi, njenim planinam, poraslim z mogočnimi gozdovi z bogato favno in floro. V njej opisuje svoja doživetja in izkušnje lovca gozdarja, lovsko etiko, običaje in navade ter skrb za varstvo narave.

V oktobru 2009 pa je izšlo še naslednje delo z naslovom Po stezah in stečinah.

... Gorništvo je čista prisposoba življenja, zato je tako lepo in bogato po vsebini. Ko stojim pred mogočnimi gorami ali sredi divje narave, izgledam brez moči. Ko sem odprl svoje okno v svet, tja do razkošnega alpskega sveta, sem povsod za svoje oko in okus odkril veliko lepega. Na apnenčasti zgradbi naših Alp prevladuje zelena, zato je Slovenija dežela pomirjajoče lepote. Ta naravni svet me je že davno predramil in napajal duhovno bogastvo slikarja amaterja in fotografa. ...

(Lovski in planinski doživljaji in spomini, str. 30)

ANA URŠEJ

(1924)

Rodila se je na Muti, Ani in Tomažu Hermanu, tesarskemu mojstru in velikemu ljubitelju knjig. Že v otroških letih je menda prebrala vse, kar ji je prišlo pod roke. Pisati in objavljati v raznih časopisih je sicer začela veliko pozneje, ampak nikakor ne prepozno, saj se je ime Ana Uršej najprej pojavilo v domačem Viharniku, nato v Koroškem tedniku, v Prepihu, Jani, Vzajemnosti, Ognjišču, Družini, Prijatelju ...

Gladko in tekoče drsi pero po resničnih dogodkih iz njenega življenja in ustvarja drobne mojstrovine, ki zgovorno pripovedujejo o malih in čisto vsakdanjih rečeh, kot so ljubezen, zadovoljstvo, skromnost in poštenje. Imeli smo možnost prebrati že zbirko kratkih zgodbic z naslovom Iz mojih srčnih predalov, naslednji knjigi V kamrici srca pa je dodala še zbirko pesmi.

NEKOČ

*Nekoč, že davno tega,
ko človek ni imel še vsega,
kraljica ljubezni je živela.*

*Nekoč pa svoja srca
so ljudje na ladjo naložili,
ker v upanju so živeli,
da nekje še lepše mora bit.*

*Na morju prišel hud vihar,
potopil ladjo, srca vsa,
tudi kraljica ljubezni je utonila.*

*Brez src so zdaj ljudje ostali,
samo z razumom in rokami.
Zdaj solze v morja tečejo,
morebiti vsaj eno srce rešijo.*

(Iz mojih srčnih predalov, str. 160)

MARIJA MERZDOVNIK

(1921-2010)

Njena knjiga z naslovom *Zgodbe mojega življenja* je polna zanimivih zgodb, dogodkov nagovorov, spominov, občutij, razmišljanj ...

Gospa Zmaga Prošt, prijateljica, literarna mentorica, pravi, da je gradivo razdelila v pet razdelkov, in sicer govorijo zapisi o življenjskem stilu ljudi pod Pohorjem, medsebojni povezanosti sovaščanov v njenih domačih Dovžah, o prijaznih medosebnih odnosih in občudovanja vrednem sožitju znotraj njene širše družine štirih generacij, spoštovanju, ljubezni in predanosti do moža.

... Od vseh krajev sem si že ogledovala goro Urško, ali ugotovila sem, po mojem mišljenju, da se od nikoder tak lepa ne vidi kot iz naše vasi Dovže, pa naj si bo v kateremkoli letnem času.

Poleti vsa lepa se bela cerkvica ozira po Mežiških in Mislinjskih dolinah. V zimskem času pa so planine pravi čar, v taki lepoti, da ni slikarja, ki bi znal tako lepo naslikati, kot naslika narava.

(Zgodbe mojega življenja, str. 69)

JOŽE JESENIČNIK

(1949)

Rodil se je kot deveti otrok od trinajstih revnima staršema v majhnem kraju pod obronki Pohorja. Že v poklicni rudarski šoli je ugotovil, da ima veselje do pisanja. Svoje pesmi je prvič predstavil v Šmarju pri Jelšah leta 1995, na območnem srečanju mladih literatov Slovenije.

Imeli pa smo ga možnost slišati tudi na radiu Slovenija v oddaji »Besede, besede«, ki jo je takrat vodil Vili Vodopivec. Pesmi in prozo mu lektorira prof. Vinko Šmajš. Pisanje dopolnjuje tudi z risanjem in rezbarstvom.

DOMAČI KRAJ

*Cerkvica na vrhu klanca
blizu doma sem in znanca.
Ljubljeni domači kraj,
mislim nate vekomaj.*

*Zaprla vrata so v pekarno,
osiromašili so tovarno.
Le lepota kraja je ostala,
kot da bi za preteklostjo jokala.*

*Mi vrne kraj mladostni lesk,
tišino para grom in tresk.
Nebo pa kot da bi jokalo
sina izgubljenega čakalo.*

JOŽE TOVŠAK

(1929–2008)

Rodil se je v Šentilju pod Turjakom kot tretji od desetih otrok družine Ivana in Antonije Tovšak.

Že v gimnaziji je začel pisati pesmi in se kulturno udeleževati v domačem kraju.

Igral in režiral je igre: »Revček Andrejček«, Meškovo »Mati«, Li panov »Glavni dobitek«, »Raztrganci«. Eno zahtevnejših dramskih uprizoritev pa predstavlja igra »Miklova Zala«, ki je bila v letih 1949/50 uprizorjena kar šestnajskrat.

Tudi v času kaplanovanja je nastalo veliko pesmi, nekatere je tudi uglasbil.

V oktobru 2003 je skupaj s še tremi soustvaril pesniško zbirko Poet v meni (poezija med Pohorjem in Paškim Kozjakom).

Sam je dejal: »Ti podatki so kakor skelet moje ga dušnega delovanja in bivanja. Koža in meso pa je ožje delovanje z ljudmi, ki ga deloma izžarevajo tudi prenekatere pesmi, ki nas dvigajo k veselju življenja in dela.«

ČAS

*Le trenutki so nam dani,
le minute, ki beže.
Zjutraj sonce nam oznani:
»Dnevne ure že hite.«*

*Ko zvečer tema zagrne,
gore, morje in zemljo,
v duše se svetloba vrne
dobrih del luč, s srečo vso.*

*Tema v srcu le prebiva
tam, kjer zloba je doma,
tam se vsa nesreča skriva,
je ljubezen ugasnila.*

*Oče naš nebeški, hvala
za minuli zlati dan,
skupaj sva sodelovala,
čas s Teboj je v zvezde vtkan.*

(Poet v meni, str. 67)

ANDREJA MARTINC

(1969)

Rojena je v maju, leta 1969. Odraščala je ob starših, sestri, bratu in babici. Že kot otrok je imela rada pravljice, pesmice, neskončno rada se je igrala s punčkami, zime pa je preživljala na saneh, skupaj s sosedovimi otroki.

Osnovno šolo je obiskovala v Mislinji, srednjo pa v Slovenj Gradcu. V tem času je pisala pesmi, ki so bile odsev njenega takratnega doživljanja sebe in sveta. Leta 2003 so izšle v pesniški zbirki štiri Poet v meni (poezija med Pohorjem in Paškim Kozjakom).

Pela je pri pevskem zboru in sodelovala pri domači gledališki skupini.

Po končani srednji šoli se je vpisala na Pedagoško fakulteto v Maribor, smer slovenski jezik – sociologija in leta 1993 postala absolventka. V tem času se je začela spogledovati z režijo gledališke igre, ki ji je od takrat dalje postala zelo blizu in kar nekajkrat se je poizkusila v vlogi režiserke.

V Osnovni šoli Mislinja si je nabirala tudi svoje prve delovne izkušnje, ki jih je kasneje nadgrajevala še na SŠ v Slovenj Gradcu in na ŠC Velenje. Vsega skupaj je z učenci preživela deset let.

Sedaj je zaposlena na Okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu, kljub vsemu pa je še vedno velika ljubiteljica literature in gledališča.

ČEŠNJE

*Na drevju so zorele češnje.
Popki so se že davno spremenili v plodove.
Bingljaj si na vršičku,
Sonce te je iz dneva v dan
ugonabljal.
Postajal si vse bolj rdeč,
dozorel si.
Pozobal te je lačen vrabec.
Nisi več slišal hihitanja
majhne, ušive, črvive in
gnusne »češnjice«.
A zopet bo prišel čas
cvetenja, zorenja in ...*

(Poet v meni, str. 155)

MAJDA PAJER

(1967)

Rodila se je 3. junija 1967 v Slovenj Gradcu kot prvi otrok šestčlanske družine. Otroška leta in mladost je preživljala v domačem Plešivcu pri Velenju, kjer je obiskovala tudi prva štiri leta osnovne šole.

Njena tiha želja, postati umetnica pisane besede, živi v njej že od malega, ko je že kot deklica nadvse rada prebirala knjige, prav tako pa je oboževala pisanje šolskih spisov. Že takrat je s svojimi prispevki rada sodelovala v razpisih in natečajih raznih otroških in drugih revij ter časopisov in seveda v šolskih glasilih. Pesem v njej pa se je prebudila nekoliko kasneje – v najbolj občutljivih letih mladega človeka – in tam živi še danes.

Dolgo je pisala pesmi in prozo le zase, potem pa je napočil čas, da je začela svoje razmišljanje deliti tudi z drugimi. Sprejela je nekaj izzivov in se odzvala na slovenske literarne natečaje za pesem, kratko zgodbo, roman. Nekaj časa je svoje prispevke objavljala tudi v lokalnem časopisju, medtem pa je na skrivaj upala na svojo veliko priložnost, izdati svoje literarno delo v knjigi. Želja se ji je izpolnila leta 2008, ko je po naključju odkrila spletno založbo Katr.

Svoje dotedanje delo je zbrala in izdala v treh knjigah. Oktobra 2008 ji je bila položena v naročje njena prva knjiga, to je pesniška zbirka pod naslovom »Ko se mrak oči dotakne«, konec decembra istega leta pa še zbirka kratkih zgodb »Kaj ima Rdeča kapica v košarici« in roman »Vonj črnega zlata«.

Z veseljem se je odzvala na povabilo knjižnice v Mislinji, kjer ji je bilo 24. aprila 2009 dano predstaviti svoje delo številnim Mislinjčanom in drugim, ki so si vzeli čas in z zanimanjem prisluhnili njeni predstavitvi ter jo sprejeli kot domačo avtorico.

Drugače pa vsak dan potuje med delom in družino, med križi in težavami ter radostmi in srečnimi trenutki vsakdanjika. Včasih se malo umakne v svet, ki je samo njen in piše svojo četrto knjigo.

*KO SE MRAK OČI DOTAKNE**Praviš – sonce je življenje.**Praviš, da deževen dan
izmije blesk iz oči.**praviš, da sivina
ti smehljaj zakrije
in srce okameni.**V notranjo svetlobo ne verjameš,
ne verjameš, da srce lahko
odpre najlepši dan ...**Ko se mrak oči dotakne,
ko se sončni žarek skrije –
le če v meni ni praznine,
če ni v srcu bolečine-
zavesa osame za spoznanje se razmakne
in sonce v meni spet zasije
tako močno,
da občutim, da sem nebo ...*

(Ko se mrak oči dotakne, str. 12)

STANA LUŠNIC ARSOVSKA

(1934)

Iz dokumentarnega televizijskega filma *Štiri stanine ljubezni*, ki ga je posnel Marjan Šrmpf, lahko ugotovimo, da se njeno življenje uspešno prepleta s slikarstvom, poezijo, glasbo in gledališčem. S pomočjo staršev in s svojo močno voljo ter vztrajnostjo se je izoblikovala v vrhunsko umetnico.

Kot pesnico jo lahko spoznamo v zbirki *Poet v meni*, kjer je v predstavitvenem uvodu čudovito zapisala:

»Mnogo je ostalo še nezapisanega, a je pomembno, da je bilo izgovorjeno.

Ni pomembno, koliko časa smo z nekom, pomembneje je, »kako« smo drug z drugim.

Vsi gremo k neizbežnemu koncu svoje poti. Čutimo težo let! Izkoristimo še tisto malo, ki nam je dano, bodimo hvaležni usodi za to kratko in tako redko srečo.«

Svoje pesmi je velikokrat predstavljala na samostojnih literarnih večerih v občinah Mislinjske doline. Sodelovala je tudi na literarnih večerih drugih organizatorjev po Sloveniji, na številnih kulturnih prireditvah tako v Pamečah kot tudi širše po Koroški pa smo jo lahko doživeli tudi kot recitatorko svojih pesmi.

LJUBILA BI TE

*Svetlo ti noč poklonila bi rada,
zvezdno nebo, ki mu luna pripada,*

*Nimam moči – ostala sem sama,
v srcu boli globoka me rana,
nimam moči, te ljubila bi rada,
saj v duši sem vendar še lepa in mlada ...*

*Temna je noč, ne morem zaspati,
a tudi lune ne morem ti dati.*

(Poet v meni, str. 138)

Darja Hribernik, prof.

VIRI:

Sopotja, 1994-2004 (Zbornik prispevkov članov literarne sekcije Društva upokojencev Slovenj Gradec, Slovenj Gradec, 2004.

Poet v meni (Poezija med Pohorjem in Paškim Kozjakom), KDM, 2003.

Alojz Simetinger, *Lovski in planinski doživljaji in spomini*, 2004.

Marijana Vončina, *Jesenske meglice*, Cerdonis, Slovenj Gradec, 2008.

Berta Rupčič, *Zrno življenja*, Maribor 1998.

Ana Uršej, *Iz mojih srčnih predalov*, 2001.

Jože Krajnc, *Hoja po trnjevih poteh*, Celje, 2001.